

Jane Enemark

PILEFLET 1

grundlæggende teknik

INDHOLD

[Forord](#)

[Pilesorter](#)

[Værktøj](#)

[Opblødning](#)

[Ordforklaring og gode råd](#)

[Øje og besnøring](#)

[Bunde](#)

[Flette-teknikker](#)

[Krydsflet - kimning](#)

[Kant, hank og greb](#)

[Register](#)

FORORD

Mange af de kursister jeg har undervist siden 2001, hvor jeg startede min virksomhed, har efterspurgt en form for formelsamling hvor det er muligt at læse om teknikker de har lært. Der skulle ikke være for meget udenomssnak og ikke nogle modeller. Kun ren teknik så det er let at slå noget op, når der er noget der er gået i glemmebogen. Jeg har ledt efter sådan en bog, og jeg har ikke kunnet finde den. Der er rigtig mange gode bøger på markedet om pileflet med mange spændende og inspirerende modeller. Dem kan vi ikke undvære. Men der lod til at mangle noget. Derfor har jeg sat mig sammen med Michael Gad, som har hjulpet med opsætningen af et opslagsværk i to bind der ene og alene har til formål at vise nogle af de mest almindelige grundlæggende teknikker ved pileflet, samt nogle enkelte der kan give lidt udfordring til den mere øvede. Dette er første bind.

Skal du til at starte fra bunden med pileflet, vil jeg dog stadig anbefale dig at gå til en erfaren underviser eller en flettekreds, der kan hjælpe dig i gang. Samtidig er det fantastisk berigende af være fælles om den gode oplevelse, det er at lege med pilen.

God fornøjelse

Jane Enemark
Birkelev juli 2016

Kurv med buleflet se side →

PILESORTER

Der er rigtig mange pilesorter på markedet. Kvaliteten kan variere meget fra år til år alt efter hvordan vejret har været. Kontakt din lokale pileavler og find den sort der er mest velegnet til det, du gerne vil lave. Af de mest almindelige sorter kan nævnes:

Rød amerikaner

God til både flet og stager. Også god til rangleflet og småting. Farve: rødbrun

Rød belgier

Lidt tyndere end amerikaneren, men har nogenlunde samme egenskaber. Farve: rødbrun til gyldenbrun

Bleu

Grågrøn i farven. Lang og tynd og meget blød flettepil.

Carl Jensen

Gul-grøn pil. Lang og tynd og meget smidig. Ofte for tynd til stager, men rigtig god til flet

Engelsk viminalis

Bedst til hegn og huler.

Afbarket pil

Hvid pil der kan laves af alle sorter. Pilen beholder sine egenskaber selvom den er afbarket, så sørg for at få at vide hvilken sort den afbarkede pil er lavet af. Min erfaring er at den afbarkede pil er mere skør at arbejde med, så den knækker lettere. Til gengæld kan den tørres og blødes op igen flere gange. I de fleste længder kan du opbløde afbarket pil på et par timer. Pilen tørrer dog hurtigt uden bark, så sørg for at have en forstøver ved siden af når du fletter til at holde pilen fugtig med.

Buff

Kogt afbarket pil. Kan være lavet af alle sorter. Pilen bliver lys brun og er meget slidstærk. Den anbefales til udendørs flet, da den holder længere end almindelig pil. Som den hvide afbarkede pil er den mere skør, kan opblødes flere gange, og kan blødes op på et par timer.

VÆRKTØJ

Du skal ikke bruge så meget for at komme i gang. Har du en god beskærersaks, en syl og noget snor er du godt hjulpet. Beskærersaksen skal være af en god kvalitet, da du ellers hurtigt kan blive træt af, at den flosser pilen. Forsøg om muligt at få fat i en beskærersaks der kan slibes, og/eller hvor bladet kan skiftes. En god kniv og en bankejern er også gode at have. Flere pileflettere forhandler disse ting. Søg på nettet efter den nærmeste forhandler.

OPBLØDNING

Den tørrede pil kan opblødes i koldt eller varmt vand. Jeg bruger altid varmt vand da det går væsentlig hurtigere, og jeg synes pilen bliver blødere af det. Mit pilekar er en trækasse, der ligger en presenning i, for at holde på vandet. Deri lægger jeg pilen og lægger sten ovenpå, så pilen holdes under vand. Det hele er pakket ind i isoleringsmåtter for at holde på varmen. Dernæst hælder jeg varmt vand på. Når vandet er koldt dagen efter, tænder jeg for strømmen til den pumpe der også ligger i karret for at pumpe vandet væk. Dernæst kommer der varmt vand på igen. På den måde kan jeg bløde pil op på 3-4 dage. De korte pil tager kun 2 dage.

Vil du ikke lave den løsning og har du ikke brug for at bløde så meget på af gangen, kan du bruge et gammelt nedløbsrør, et rør fra en tæpperulle eller lignende. Du lukker røret i bunden med en prop der lukker tæt og stiller det på højkant. Heri stiller du pilen og hælder vand på. Vil pilen gerne flyde ovenpå, kan du binde en sten i for at holde det nede.

Bløder du op i koldt vand tager den 1-2 uger. Du kan med fordel skifte vandet for at det ikke skal lugte.

Laver du et kar til opblødning udendørs skal du være opmærksom på at temperaturen på vandet er afgørende for hvor lang tid det tager at bløde pilen op. Jo varmere, jo hurtigere. Om vinteren er det helt umuligt udenfor, med mindre du har et kar med varme.

Uanset hvordan du bløder pilen op, er det en god ide at tage pilen op og lade den stå en nats tid og tørre på overfladen. Det får barken til at sætte sig, så den ikke får skader når du fletter. Desuden gør det at du ikke bliver sjaskvåd, mens du fletter.

Når pilen er opblødt, skal du nå at bruge den inden den tørrer igen. Om vinteren kan pilen stå udendørs i frostvejr i et par måneder. Om sommeren kan den tørre i løbet af et par dage. Pak pilen ind i plast så den ikke tørrer alt for hurtigt. En anden mulighed er at lægge pilen i en fryser og opbevare den der.

Opblødningskar

ORDFORKLARING OG GODE RÅD

Flettepil

Flettepilen er den pil du bruger til at flette om stagerne. Det er dem, der ligger vandret i en kurv. De skal være tyndere end stagerne for ikke at ødelægge stagerne, mens du fletter. De skal være ca. lige lange og lige tykke for at give det bedste resultat i fletværket. Kan du mærke, at det er svært af flette, klipper du noget af det tykke af pilen og tager noget der er kortere næste gang. Et alternativ kan være at gå over til at flette med dobbelte stager.

Stage

En stage er den pil du fletter omkring. Det er dem der står lodret i en kurv. De skal være lige og uden mærker eller fejl. Vil du have det bedste resultat, skal du vælge pil, der er nogenlunde lige lange og lige tykke. Det er vigtigt, at stagerne er tykkere end den pil du fletter med. Sørger du ikke for det, vil stagerne let knække på grund af presset fra flettepilen, og du vil få store problemer med at styre formen på det du arbejder med.

Kurv på brændeknude med Buleflet. Se side [→](#).

Dobbelt stage

Skal du flette noget der er meget stort, f.eks. en brændekurv eller vasketøjskurv, kan du med fordel bruge dobbelte stager. Du starter fletværket i bunden med enkelte stager, og når du har flettet nogle få cm. klipper du stager skrå i den tykke ende og stikker den ned så de står parallelt med de oprindelige stager. Dette vil give langt større stabilitet i kurven og det vil være langt lettere at flette med.